

นางสาวยลดา ภูริผล (อายุ 27 ปี) ประเภทงานศิลปหัตถกรรม : เครื่องทอ (ผ้าทอลาวครึ่ง)

ที่อยู่ : 32 หมู่ 2 ต. ห้วยแห้ง อ. บ้านไร่ จ. อุทัยธานี 61140
โทรศัพท์ : 083-316-5128

 ผ้าทอลายโบราณบ้านผากั้ง 0833165128

เสน่ห์ของผ้าไทย คือ อัตลักษณ์สำคัญที่สะท้อนถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดผ่านบน ผืนผ้า นับวันภูมิปัญญาเหล่านี้จะค่อย ๆ สูญหายไปตามกาลเวลา “ผ้าทอลาวครึ่ง” ก็เช่นเดียวกัน แม้จะได้รับการสืบทอดจากช่างทอ มาหลายชั่วอายุคน แต่ในวันนี้จำเป็นต้องมีคนช่วยต่อลมหายใจให้ กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง

ยลดา ภูริผล เติบโตมาในครอบครัวช่างทอผ้าลาวครึ่งที่ทำสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน ได้เห็นครูทอกลี ผู้เป็นแม่และชาวบ้านทอผ้ากันทุกวันตั้งแต่เด็กจนเติบโต จึงได้สัมผัสและเรียนรู้การทำเส้นด้ายฝ้าย การทอผ้าพื้น และทุกกระบวนการทอผ้านับแต่นั้นมา จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จึงเข้ามาสานต่องานของแม่อย่างเต็มตัว เพราะมองว่าจะได้ช่วยอนุรักษ์ผ้าทอลาวครึ่งให้คงอยู่พร้อม ๆ กับการพัฒนางานให้เหมาะสมกับความต้องการในสังคมปัจจุบัน

ชื่อผลงาน “ผ้าทอลาวครึ่ง”

“อยากให้คนรุ่นใหม่ ได้ลองสวมใส่ผ้าลาวครึ่ง สัมผัสถึงกระบวนการทอของชุมชนผากั้งว่าเป็นอย่างไร และอยากให้เยาวชนรุ่นใหม่นำไปคิดพัฒนาต่อยอดผ้าทอลาวครึ่งต่อไป”

ลำดับการสืบทอดงานหัตถศิลป์

รุ่นที่ 1 : นางทองลี ภูริผล (คุณแม่)
(ครูช่างศิลปหัตถกรรมปี 2556)

รุ่นที่ 2 : นางสาวยลดา ภูริผล (ลูกสาว)

ผ้าจกลายดอกก่านขอ

เครื่องแต่งกายลาวครึ่ง

“จากที่เราเคยทำลวดลายง่าย ๆ ก็มาฝึกทอจก ลายลวดที่ยากขึ้น เพราะใช้ชีวิตคลุกคลีกับผ้าทอมา ตั้งแต่เล็กทำให้รู้ว่าการทอผ้าจกลาวครึ่งแต่ละผืนมีความหมายกับการดำเนินชีวิตของชนชาวลาวครึ่งทุก ช่วงเวลา ตั้งแต่เกิดจนตาย คือทอผ้าให้ลูกเมื่อแรกเกิด ทอเพื่อใช้ในพิธีแต่งงาน ทอเพื่อใช้ในงานบวช และ ทอเพื่อเตรียมใส่เมื่อสิ้นลมหายใจ ช่างทอจึงใส่ใจใน ทุกรายละเอียดเพื่อให้ผืนผ้าออกมาดีที่สุดในอดีต ชาวลาวครึ่งจะทอผ้าใช้เองในครัวเรือน ผ้าทอทุกผืน จึงมีความหมายกับผู้ที่ทอ ช่างทอจึงรังสรรค์ให้ผ้าของตนออกมาสวยงามมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว”

ยลดา เห็น ความ สำคัญ ของ มรดก ทาง ภูมิปัญญา จึงได้นำคำสอนและความรู้ที่ได้รับจาก คุณแม่ทอถึงมาสานต่อ ด้วยการรักษาเอกลักษณ์ ผ้าทอลาวครึ่งที่ใช้สีในการทอ 5 สี สีพื้น 1 สี คือ สีดำ หรือ สีแดง และจกด้วย สีส้มทองสุก สีเขียว สีเหลือง มีจกเชิงสีแดง (ดินซิ่น) ที่ยาว 9 นิ้ว และลวดลายดั้งเดิม อาทิ ลายพญานาคล้อมเพชร ลายก่านขอ ลายขอซ้อ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของผ้าจกลาวครึ่งที่สืบต่อกันมา นอกจากการรักษาเอกลักษณ์งานผ้าทอแบบดั้งเดิมแล้ว

ดอกฝ้าย

ยลดา ยัง ได้นำ ภูมิปัญญา นี้ มา พัฒนา ต่อ ยอด การ ออกแบบ ลาย ปรับ โทน สี และ นำ ภาพ สัตว์ มาวาง บน ผืนผ้า โดยการออกแบบการใช้สีด้วยการให้มีสีหลัก และสีประกอบ สร้าง โทน สี ผ้า ทอ ลาว ครึ่ง ใน แบบ สี พาสเทล สี จะ อ่อน ลง พัฒนา สี ด้าย จาก จาก เดิม 5 สี มา เป็น 9 สี โดย คง เอกลักษณ์ ลาย เดิม ปรับ ขนาด ลาย ให้ มีความ สมดุล อาทิ ลาย ก่าน ขอ ลาย พญานาค ล้อม เพชร ทำให้ ผ้า ทอ ลาว ครึ่ง มี สี สัน สด สี เหมาะ ะ กับ ทุก วัย และ ง่าย ต่อ การ สวม ใส่

“เป็นความภูมิใจที่ได้เข้ามาสานต่องานตรงนี้ และทำให้เรารู้ว่ากว่าจะได้ผ้าทอสวยๆหนึ่งผืนช่างทอ จะต้องเรียนรู้ขั้นตอนและเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่มีความ

ละเอียด ซับซ้อนพอสมควร จึงต้องการที่จะถ่ายทอด องค์ความรู้ให้กับลูกหลาน นักเรียน นักศึกษา และ ผู้สนใจ เพื่อจะได้รู้ว่ากระบวนการ ขั้นตอน การทอ ผ้าจกลาวครึ่ง เป็นอย่างไร เมื่อรู้แล้วจะได้ตระหนัก ถึงความสำคัญและช่วยกันอนุรักษ์ผ้าทอลาวครึ่งให้ คงอยู่ต่อไป”

รับชมวีดีทัศน์ ผ่าน Application

การทอและการจกสายผ้า

การเก็บตะกอ

เส้นฝ้ายย้อมสี

เตรียมอุปกรณ์

- เส้นฝ้าย
- อุปกรณ์ย้อมเส้นฝ้าย
- อุปกรณ์เตรียมเส้นฝ้าย
- เครื่องทอผ้า

ขั้นตอนดำเนินการ

1. **เตรียมฝ้าย** คือ การนำฝ้ายที่แห้งแล้วนำมาแยกเมล็ดออกจากปุยด้วยการ "อ้วฝ้าย" จากนั้นนำมาหล่อให้เป็นแท่งกลมยาว บั่นฝ้ายเป็นเส้นเล็กเพื่อย้อมสีตามต้องการ
2. **เตรียมเส้นยืน** คือ การคำนวณเส้นด้ายยืนให้ได้จำนวนตามที่ต้องการ แล้วนำมาเรียงเส้นด้วยหลักการเดินด้าย

3. **ขึ้นทูก** คือ การนำเส้นด้ายยืนที่เรียงเส้นไว้แล้ว มาขึ้นทูกต่อจากเส้นยืนในตะกอ (กรณีที่ขึ้นทูกเก็บตะกอเป็นครั้งแรกจะสอดเส้นยืนใส่ในช่องฟันหวี)
4. **เก็บตะกอ** คือ เมื่อสอดเส้นยืนเสร็จสิ้นแล้ว จึงเก็บตะกอ ตามลายที่ต้องการ
5. **การทอและจก** คือ การทอลวดลายบนผืนผ้า ด้วยการเพิ่มเส้นด้ายพุ่งพิเศษเข้าไปขณะที่ทอ

เป็นช่วงๆ และเส้นด้ายเสริมสำหรับจก ด้วยชนเม่นหรือนิ้ว ยกหรือจกด้ายเส้นยืนตามลวดลายที่ออกแบบไว้

สแกนหาโลเคชั่นผ่าน Application